

III. NÁZVY PROSTŘEDKŮ

Nejčastější přípony: **-č, -ák, -čka, -ka, -dlo, -tko**: počítač, věšák, žehlička, osuška, sedadlo, razítko. Odvozují se od sloves. Vyjadřují předmět, který slouží pro nějakou činnost.

! vrtat díru – (vrtací) → vrtačka

Í → E/Ě

stírat déšť (z předního a zadního skla na autě) → stěrač

7. Tvořte podstatná jména pomocí výše uvedených přípon:

(např. ořezávat tužky – ořezávátko na tužky)

sušit prádlo	strouhat sýr
prát prádlo	ředit barvu
mýt nádobí	škrabat brambory
jistit (elektrický proud)	spínat vlasy
otvírat konzervy	sedat si (ve vlaku)
houpat se v parku.....	nosit miminko
nabírat polévku	lehat si (ve vlaku).....
čistit odpadní vody	pořádat papíry
leštit parkety	kolébat dítě
švihat	lepit
lízat	(za)tížit papíry
šroubovat	kopírovat
klepat koberce	kloktat
opírat se (o židli)	čerpat vodu
tlačit (ve výtahu)	prostírat (část ložního prádla)
zouvat si boty	navíjet (vlasec)

Slova s příponou **-tko** nejčastěji už nemají deminutivní význam: pravítko, kružítko, mluvítko, sluchátko, párátko, snítko, apod. Zachoval se u dvojic zrcadlo – zrcátko, sedadlo – sedátko.

- ! pořadač (*desky na ukládání papírů, šanon*) X pořadatel (*organizátor koncertů apod.*)
 nosič (*člověk, který nosí zavazadla; X věc, která podpírá něco*) X nositel (*držitel vyznamenání, řádu, apod.*)

IV. NÁZVY NOSITELŮ VLASTNOSTI

Tato slova jsou odvozená od přídavných jmen nejčastěji pomocí přípon -ec/(-kyně), -(n)ík/-ice, -ák/(-ačka), -a, -och/(-ška): blbý / blbá – blbec; nešťastný / nešťastná – nešťastník / nešťastnice; chudý / chudá – chudák; popletený / popletená – popleta; slabý / slabá – slaboč / slaboška.

bílý – běloch/běloška, starý – stařec/stařena, moudrý – mudrc

8. Tvořte podstatná jména pomocí výše uvedených přípon. Uveďte též příklady pro ženský rod, pokud existují:

žárlivý	mizerný	hrubý	tlustý
závistivý	líný	lakomý.....	nešikovný
násilný	pitomý	odborný	sprostý
uprchlý	dobrý	obětavý	mladý
nestydatý	surový	chytrý	slepý
nadšený	šílený	oblíbený	vystěhovaný

V. NÁZVY OBYVATELSKÉ

Odvozují se příponami -an/-ka, -ec/-ka a -ák/(-ač)ka. Některé názvy obyvatel nemají žádnou koncovku: Rus, Ir, apod.

H, G → Ž	K → Č	D → Ď	T → Ť	N → Ň	R → Ř
----------	-------	-------	-------	-------	-------

Praha – Pražan, Amerika – Američan, Kanada – Kanad'an, Malta – Malt'an, Brno – Brňan, Sýrie – Syřan

! Belgičan, Turek – Turkyně, Řek – Řekyně

9. K názvům zemí a měst uveďte jména obyvatel a obyvatelek:

Slovensko	Rusko
Turecko	Afrika
Holandsko	Kongo
Černá Hora	Slovinsko
Nový Zéland	Mali
Kuba	Švýcarsko
Peru	Irák
Kypr	Litva
Lotyšsko	Finsko
Portugalsko	Španělsko
Korea	Estonsko
Indonésie	Japonsko
Kostarika	Alžírsko
Berlín	Londýn
Paříž	Vídeň

Přípona -ák ve spisovném jazyce není tak hojně zastoupena jako v mluveném (srov. nicméně Hanák, Eskymák, Slovák, Polák, měšťaák, zpěvák, divák). V mluveném jazyce v názvech pro obyvatele měst má však převahu nad příponou -an: Pražák, Brňák, Vídeňák.